

Miejsko-Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej na lata 2024 - 2030

Opracował:
Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
w Ostrzeszowie
lipiec 2024 r.

Spis treści

Wstęp	str.3
I. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ	str.4
II. SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ NA TERENIE MIASTA I GMINY OSTRZESZÓW	str.12
III. ZASOBY MIASTA I GMINY OSTRZESZÓW, MOCNE I SŁABE STRONY, ZAGROŻENIA I SZANSE W REALIZACJI PROGRAMU	str.15
IV. CEL GŁÓWNY, CELE SZCZEGÓŁOWE, ZADANIA PROGRAMU, OCZEKIWANE EFEKTY, ODBIORCY I REALIZATORZY PROGRAMU	str.18
V. MIEJSCE I CZAS REALIZACJI ROGRAMU	str.22
VI. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU	str.23
VII. SYSTEM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ	str.24
VIII. EWALUACJA ROGRAMU	str.31
IX. FINANSOWANIE PROGRAMU	str.32

Wstęp

Przemoc to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw drugiemu człowiekowi, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody.

Z uwagi na występowanie tego zjawiska wśród mieszkańców, Miasto i Gmina Ostrzeszów podejmując działania na rzecz przeciwdziałania przemocy powołała w październiku 2011 roku Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Ostrzeszowie w ramach, którego funkcjonowały grupy robocze a w obecnym stanie prawnym grupy diagnostyczno-pomocowe. Obecnie Zespół nosi nazwę Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Ostrzeszowie. Pracownicy socjalni, policjanci, nauczyciele, kuratorzy, pedagodzy szkolni i psychologowie a także przedstawiciele ochrony zdrowia, którzy wchodzi w skład tych grup, pracują z rodzinami dotkniętymi zjawiskiem przemocy, aby pomóc wyjść z trudnej sytuacji. Odbywają także szkolenia podnoszące kwalifikacje osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy. Pomimo tych działań w dalszym ciągu zjawisko przemocy domowej stanowi jeden z trudniejszych do rozwiązania problemów społecznych. Zatem w dalszym ciągu koniecznym jest systematyczne podnoszenie standardu usług adresowanych do osób doznających przemocy jak i stosujących przemoc. Wskazana jest także dalsza pomoc odpowiednich służb do realizacji profesjonalnych działań z zakresu przeciwdziałania temu zjawisku, a także działania w kierunku skutecznego pomagania osobom z obu tych grup. Ważnym elementem jest też stała edukacja społeczeństwa, mająca na celu zmianę świadomości w kwestii negatywnych i szkodliwych stereotypów na temat stosowania przemocy. Między innymi służyć ma temu opracowywanie i realizacja programów przeciwdziałania przemocy domowej. Jego nadrzędnym celem jest ograniczenie na terenie Miasta i Gminy Ostrzeszów skali problemu przemocy, zaś cele szczegółowe odnoszą się do całego systemu zapobiegania i zwalczania przemocy domowej. W części opisowej Programu zostały zawarte podstawowe informacje na temat zjawiska przemocy domowej a w części metodologicznej wykazano skalę zjawiska przemocy domowej na terenie Miasta i Gminy Ostrzeszów na podstawie danych zgromadzonych przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Ostrzeszowie z ostatnich trzech lat. Powyższe dane posłużyły do przeprowadzenia analizy, w oparciu o którą wyznaczono cele Programu.

CZ. I

CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ

1. Definicja przemocy:

Według ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, przemoc to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności: narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę, ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej, istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

2. Rodzaje przemocy:

Fizyczna - naruszanie nietykalności fizycznej.

Psychiczna - naruszenie godności osobistej.

Seksualna - naruszenie intymności.

Ekonomiczna - naruszenie własności.

Zaniedbanie - naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich.

Za pomocą środków komunikacji elektronicznej – naruszenie prywatności.

Fizyczna - naruszanie nietykalności fizycznej. Przemoc fizyczna jest intencjonalnym zachowaniem powodującym uszkodzenie ciała lub niosącym takie ryzyko, np.: popychanie, szarpanie, ciągnięcie, szturchanie, klepanie, klapsy, ciągnięcie za uszy, włosy, szczypanie, kopanie, bicie ręką, pięścią, uderzenie w twarz - tzw. "policzek", przypalanie papierosem, duszenie, krępowanie ruchów, itp.;

Psychiczna - naruszenie godności osobistej. Przemoc psychiczna zawiera przymus i groźby np.: obrażanie, wyzywanie, osądzanie, ocenianie, krytykowanie, straszenie, szantażowanie, groźenie, nieliczenie się z uczuciami, krzyczenie, oskarżanie, obwinianie, oczernianie, krzywdzenie zwierząt, czytanie osobistej korespondencji, ujawnianie tajemnic, sekretów, wyśmiewanie, lekceważenie, itp. ;

Przemoc psychiczna jest najczęstszą formą przemocy i jest trudna do udowodnienia.

Seksualna - naruszenie intymności. Przemoc seksualna polega na zmuszanie osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić. Przymus może polegać na bezpośrednim użyciu siły lub emocjonalnym szantażu. Np.: wymuszanie pożycia, obmacywanie, gwałt, zmuszanie do niechcianych praktyk seksualnych, nieliczenie się z życzeniami partnerki/partnera, komentowanie szczegółów anatomicznych, ocenianie sprawności seksualnej, wyglądu, itp.;

Ekonomiczna - naruszenie własności. Przemoc ekonomiczna wiąże się celowym niszczeniem czyjejs własności, pozbawianiem środków lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby. Np.: niszczenie rzeczy, włamanie do zamkniętego osobistego pomieszczenia, kradzież, używanie rzeczy bez pozwolenia, zabieranie pieniędzy, przeglądanie dokumentów, korespondencji, dysponowanie czyjąś własnością, zaciąganie pożyczek "na wspólne konto", sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, zmuszanie do spłacania długów, itp.

Zaniedbanie - naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich. Jest formą przemocy ekonomicznej i oznacza np.: nie dawanie środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nie udzielenie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka, itp.;

Za pomocą środków komunikacji elektronicznej. Jest formą stosowania wyzwisk, straszenia, poniżania osoby w internecie lub przy użyciu telefonu, robienia zdjęć, rejestrowania filmów bez zgody osoby, publikowanie w internecie lub rozsyłanie telefonem zdjęć, filmów lub tekstów, które są obraźliwe, ośmieszające dla drugiej osoby.

3. Formy i skutki przemocy:

Rodzaje przemocy	Formy przemocy	Skutki przemocy
PRZEMOC FIZYCZNA	szarpanie, kopanie popychanie, obezwładnianie, duszenie, odpychanie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, bicie otwartą ręką, pięściami, różnymi przedmiotami, przypalanie papierosem, topienie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, pozostawienie w niebezpiecznym miejscu, nie udzielenie niezbędnej pomocy, itp.	bezpośrednie: uszkodzenia ciała - urazy, rany, złamania, stłuczenia, zadrapania, siniaki, poparzenia; następujące skutki: choroby w wyniku powikłań i stresu, zespół stresu pourazowego, życie w chronicznym stresie, poczuciu zagrożenia, strachu, lęku, napady paniki, bezsenność, zaburzenia psychosomatyczne, itp.;
PRZEMOC PSYCHICZNA	wyśmiewanie opinii, poglądów, przekonań, religii, pochodzenia, narzucanie swojego zdania, poglądów, stałe ocenianie, krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolowanie kontrolowanie, ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, wymuszanie posłuszeństwa i podporządkowania, ograniczanie snu, pożywienia i schronienia, wyzywanie, używanie wulgarnych epitetów, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, stosowanie gróźb, szantażowanie, itp.	zniszczenie poczucia mocy sprawczej ofiary, jej poczucia własnej wartości i godności, uniemożliwienie podjęcia jakichkolwiek działań niezgodnych z zasadą posłuszeństwa, osłabienie psychicznych i fizycznych zdolności stawiania oporu oraz wyrobienie przekonania o daremności jego stawiania, odizolowanie od zewnętrznych źródeł wsparcia, całkowite uzależnienie ofiary od prześladowcy, stały strach i utrata nadziei, choroby psychosomatyczne, ciągły stres, zaburzenia snu, itp.
PRZEMOC SEKSUALNA	gwałt, wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, zmuszanie do seksu z osobami trzecimi, sadyzm w pożyciu, wyśmiewanie wyglądu, ciała i krytyka zachowań seksualnych, itp.	obrażenia fizyczne, ból i cierpienie, obniżona samoocena i poczucie własnej wartości, utrata poczucia atrakcyjności i godności, zaburzenia seksualne, oziębłość, zamknięcie się /lęk, strach, unikanie seksu/, uogólniona niechęć i obawa do przedstawicieli płci sprawcy przemocy, itp.

<p>PRZEMOC EKONOMICZNA</p>	<p>Okradanie, zabieranie pieniędzy, nie łożenie na utrzymanie, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny, szantażowanie, zaciąganie długów i kredytów bez zgody współmałżonka, zmuszanie do pożyczek, uniemożliwianie korzystania z pomieszczeń niezbędnych do zaspakajania potrzeb (kuchnia, łazienka) itp.</p>	<p>całkowita zależność finansowa od partnera, niezaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych, bieda, zniszczenie poczucia własnej godności i wartości, znalezienie się bez środków do życia.</p>
<p>ZANIEDBANIE</p>	<p>Niezaspokojenie podstawowych potrzeb biologicznych, psychicznych i innych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych i ich sprzedawanie, pozostawianie bez opieki osoby, która z powodu choroby, niepełnosprawności lub wieku nie może samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb, zmuszanie do picia alkoholu, do zażywania środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków</p>	<p>prowadzi do rozwoju szeregu problemów behawioralnych, takich jak zaburzenia zachowania, uzależnienia oraz sprzyja występowaniu chorób psychicznych</p>
<p>ŚRODKI KOMUNIKACJI ELEKTRONICZNEJ</p>	<p>Wyzywanie, straszenie, poniżanie osoby w internecie lub przy użyciu telefonu, robienie jej zdjęcia lub rejestrowanie filmów bez jej zgody, publikowanie w internecie lub rozsyłanie telefonem zdjęć, filmów lub tekstów, które je obrażają lub ośmieszają</p>	<p>problemy psychosomatyczne, depresja, lęki, obniżone poczucie wartości.</p>

4. Przyczyny przemocy domowej:

Trudno jest zrozumieć, dlaczego ludzie krzywdzą swoich najbliższych i drugiego człowieka. Kiedy dowiadujemy się o przemoc domowej, staramy się znaleźć wyjaśnienie, co sprawia, że ktoś, kto jest dobrym pracownikiem, uśmiechniętym i życzliwym sąsiadem, zaangażowanym społecznikiem w taki sposób zachowuje się wobec drugiego człowieka. Staramy się znaleźć przyczynę takich zachowań, bo trudno jest wyobrazić sobie, że tak się dzieje bez winy osób, które przemocy doznają. Tymczasem za przemoc zawsze odpowiedzialny jest sprawca przemocy. Trzeba pamiętać, że nie ma jednej przyczyny przemoc domowej. Do przemocy dochodzi w wyniku współwystępowania i interakcji (wzajemnego oddziaływania na siebie) różnych czynników: społecznych, kulturowych i psychologicznych. Możemy mówić o elementach ryzyka, które zwiększają prawdopodobieństwo pojawienia się przemoc domowej, ale nie możemy stwierdzić, że są jej przyczyną. Należą do nich m.in.:

- **normy społeczne i kulturowe** – przez wieki panowało przyzwolenie na przemoc wobec drugiego człowieka. Krzywdzenie najbliższych było usankcjonowane kulturowo, społecznie, a nawet prawnie. Od początków ludzkości to mężczyzna miał uprzywilejowaną pozycję w rodzinie. To on – jako mąż i ojciec – decydował o członkach swojej rodziny, o tym, co im wolno, a czego nie. Całe życie rodzinne musiało być podporządkowane jego woli. Jeśli był niezadowolony ze swoich najbliższych, wolno mu było ich karać (także fizycznie). I chociaż w miarę upływu czasu zaczęły pojawiać się przepisy prawa, które miały chronić członków rodziny przed przemocą, to w wielu środowiskach nadal silnie zakorzenione były różnego rodzaju mity i stereotypy dotyczące ról w rodzinie, pozycji kobiety, funkcjonowania dzieci. Znajdowało to odzwierciedlenie w różnego rodzaju powiedzeniach i przysłowiach (np. „dzieci i ryby głosu nie mają”, „tyłek nie szklanka”, „zły to ptak co własne gniazdo kala”, „nie mów nikomu, co się dzieje w domu” itp.) oraz przekonaniach (np. „nie należy wtrącać się w cudze sprawy rodzinne”, „nie warto jej pomagać, bo dzisiaj woła o ratunek, a jutro będzie z nim spacerować, trzymając go pod rękę”, „jak mąż bije, to kocha”, „bicie to oznaka zazdrości, a to znaczy, że miał do niej powody”),
- **przemoc w rodzinie pochodzenia** – specjaliści zajmujący się przeciwdziałaniem przemocy uważają, że przemoc może być przekazywana z pokolenia na pokolenie. Dziecko, które wychowuje się w rodzinie, w której krzywdzi się jej członków,

obserwuje, a następnie przyswaja zachowania dorosłych. Uczy się, że najszybszym i najskuteczniejszym sposobem rozwiązywania konfliktów jest przemoc, która wywołuje strach i powoduje bezwarunkowe podporządkowanie się osobie, która ją stosuje,

- **środowisko społeczne i warunki życia** – bezrobocie, trudna sytuacja materialna, złe warunki mieszkaniowe, poważna choroba w rodzinie mają silny i często negatywny wpływ na funkcjonowanie ludzi. Stres i frustracja towarzyszą ww. problemom i zwiększają łatwość wpadania w złość i gniew, które najczęściej wyładowuje się na najbliższych (bo tak jest najłatwiej, najszybciej i bez większych konsekwencji),
- **uzależnienie/nadużywanie alkoholu i innych środków psychoaktywnych** – dość powszechne jest przekonanie, że „przyczyną przemocy jest alkohol”. Co prawda nadużywanie alkoholu może powodować zaburzenia kontroli własnego zachowania i utrudniać rozpoznawanie własnych emocji i panowanie nad nimi, to jednak alkohol sam w sobie nie jest źródłem przemocy. Dodatkowo spożywanie alkoholu nie zwalnia osoby krzywdzącej swoich bliskich z odpowiedzialności za to, co robi,
- **osoba stosująca przemoc** – cechy jego osobowości, brak empatii, niskie poczucie własnej wartości, które może skutkować potrzebą kontrolowania partnerki, autorytarne poglądy na role w rodzinie (mężczyzny, kobiety, dzieci), przekonanie, że najlepszą metodą zdobycia szacunku najbliższych jest wywoływanie strachu i lęku, trudności w konstruktywnym rozwiązywaniu problemów, łatwość wyrażania negatywnych emocji – złości i gniewu.

5. Trudności w pomaganiu osobom doznającym przemocy domowej.

Rozważając zjawisko przemocy jej przyczyny oraz skutki warto zadać sobie pytanie dlaczego tak trudno pomagać osobom doznającym przemocy, szczególnie gdy dotyczy to przemocy domowej.

Przyczyny po stronie:

1. **Otoczenia, społeczeństwa**
2. **Osoby doznającej przemocy domowej**
3. **Osoby stosującej przemoc domową**
4. **Kompetencji pomagacza**

1. Otoczenie i społeczeństwo

Mity społeczne na temat zjawiska przemocy, osób doznających jak i stosujących przemoc domową:

- Mit: Przemoc domowa nie jest zjawiskiem częstym,
Fakt: prawie 1/3 kobiet doświadcza w swoim życiu przemocy domowej.
- Mit: Przemoc domowa to sprawa prywatna,
Fakt: przemoc domowa jest przestępstwem.
- Mit: Osoby stosujące przemoc działają pod wpływem alkoholu,
Fakt: połowa tych osób stosuje przemoc na trzeźwo, alkohol nie może być jej usprawiedliwieniem.
- Mit: Przemoc domowa występuje wyłącznie w niższych klasach społecznych,
Fakt: przemoc występuje w każdej grupie społecznej.
- Mit: To był jednorazowy incydent, który się nie powtórzy,
Fakt: przemoc rzadko jest jednorazowym incydentem. Zazwyczaj jest pierwszym ogniwem w całym łańcuchu przemocy.
- Mit: Przemoc domowa jest wynikiem chwilowej utraty samokontroli,
Fakt: większość osób stosujących przemoc planuje swoje działania, kiedy biją starają się nie zostawiać śladów.

Postawy publiczne wobec przemocy domowej:

- stygmatyzacja osób doznających przemocy (nikt nie chce być ofiarą),
- patriarchalny model rodziny i wychowania,

- trudności w rozróżnieniu przemocy, agresji i konfliktu,
- mała wiedza o zjawisku przemocy.

2. Przyczyny trudności po stronie osoby doznającej przemocy domowej:

- niska samoocena,
- bierne radzenie sobie ze stresem,
- deficyty umiejętności rozwiązywania sytuacji problemowych,
- silna zależność od partnera,
- lęk i obniżony nastrój,
- izolacja społeczna,
- skłonność do obwiniania siebie,
- często zmieniają zdanie,
- bywają gniewne, manipulacyjne, roszczeniowe,
- wierzą w zmianę zachowania osoby stosującej przemoc,
- są związane emocjonalnie z osobą stosującą przemoc,
- boją się konsekwencji ujawnienia przemocy,
- wstydzą się,
- nie mają zaufania do służb,
- nie wierzą w możliwość zmiany,

3. Przyczyny trudności po stronie osoby stosującej przemoc domową:

- kwestionowanie własnej odpowiedzialności,
- kwestionowanie szkody,
- kwestionowanie osoby doznającej przemocy,
- odwoływanie się do wyższych racji- są to osoby bliskie, partner, ojciec, dorosłe dziecko,
- sprawcom przemocy często towarzyszą inne czynniki tj.: alkohol, inne uzależnienia,
- zaburzenia i choroby psychiczne,
- konflikt z prawem w innych obszarach,

4. Przyczyny trudności po stronie osób pomagających:

- mała wiedza na temat zjawiska przemocy i sygnałach ostrzegawczych,
- mała umiejętność kontaktu z osobami doznającymi i stosującymi przemoc,

- słaba współpraca służb pomagających,
- brak procedur i standardów postępowania.

CZ II.

SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ NA TERENIE MIASTA I GMINY OSTRZESZÓW

1. Dane zgromadzone przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Ostrzeszowie w latach 2021-2023.

Liczba rodzin i osób objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego:

1)

Liczba rodzin objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego	2021	2022	2023
ogółem rodzin	52	60	45

2)

Liczba osób objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego	2021	2022	2023
OGÓLEM OSÓB	165	172	205
KOBIET	59	72	64
w tym kobiet niepełnosprawnych	4	1	4
w tym kobiet starszych	8	10	7
MĘŻCZYZN	23	27	28
w tym mężczyzn niepełnosprawnych	2	1	0
w tym mężczyzn	1	2	4

starszych			
DZIECI	83	73	113
w tym dzieci niepełnosprawne	2	0	1

Analiza danych z powyższych tabeli pozwala zaobserwować, iż na przestrzeni ostatnich trzech lat problem zjawiska przemocy domowej stopniowo się nasila.

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Ostrzeszowie obejmuje swoją działalnością coraz więcej rodzin i osób, które doświadczają przemocy domowej.

Liczba osób dotkniętych przemocą domową :

Liczba osób dotkniętych przemocą domową	2021	2022	2023
OSÓB OGÓŁEM	114	137	149
kobiet	54	67	54
mężczyzn	18	22	18
dzieci	42	48	77

Powyższa tabela wskazuje, iż największą grupą osób doznających przemocy domowej, bo stanowiącą ponad połowę ogólnej liczby są kobiety, kolejną co do wielkości grupą osób doświadczających przemocy domowej są dzieci. Mężczyźni nadal należą do grupy osób najmniej doświadczających przemocy domowej.

Liczba osób stosujących przemoc domową:

Liczba osób stosujących przemoc domową	2021	2022	2023
OGÓŁEM	43	43	39
w tym mężczyzn	41	35	35
w tym kobiet	2	8	4

Jak wynika z posiadanych danych Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Ostrzeszowie mężczyźni są w głównej mierze osobami stosującymi przemoc domową. Choć rzeczywiście mężczyźni jako sprawcy zdecydowanie dominują w statystykach, to zawarte w nich dane wskazują również, że każdego roku liczba kobiet - osób stosujących przemoc domową systematycznie rośnie.

Liczba założonych procedur „Niebieska Karta” przez poszczególne instytucje w latach 2021 – 2023:

Liczba założonych procedur „Niebieska Karta”	2021	2022	2023
OGÓLEM	43	44	41
Jednostki Policji	35	30	30
Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie	6	5	4
Jednostki OPS	2	6	6
Oświata	0	3	1
Służba zdrowia	0	0	0

Dane liczbowe z powyższej tabeli wskazują na utrzymującą się na tym samym poziomie ilość zdarzeń skutkujących wdrożeniem procedury „ Niebieska Karta”, co świadczy o dużym problemie przemocy domowej na terenie miasta i gminy Ostrzeszów. Instytucją dominującą, która wszczyna procedurę „ Niebieska Karta” jest jednostka Policji. Może to być związane z tym, iż większość interwencji domowych dotyczy zjawiska przemocy, co wymaga wdrożenia procedury „ Niebieska Karta”. Natomiast Jednostki OPS i Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie są kolejnymi miejscami, gdzie zgłaszają się po pomoc osoby doznające przemocy. Widać także, iż coraz częściej do Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Ostrzeszowie wpływają formularze „Niebieska Karta” założone przez pracowników oświaty.

CZ. III

ZASOBY MIASTA I GMINY OSTRZESZÓW, MOCNE I SŁABE STRONY, ZAGROŻENIA I SZANSE W REALIZACJI PROGRAMU

1. Zasoby w zakresie zapobiegania przemocy domowej.

Jak powszechnie wiadomo skuteczna walka z problemem przemocy domowej wymaga podejmowania działań interdyscyplinarnych, celowych, specjalistycznych i realizowanych w sposób zaplanowany. Właśnie dlatego w Mieście i Gminie Ostrzeszów, został powołany Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Ostrzeszowie, który skupia wszystkie jednostki będące w lokalnych zasobach, działające na rzecz osób i rodzin dotkniętych przemocą domową.

Instytucje wchodzące w skład Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Ostrzeszowie,

1. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostrzeszowie.
2. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrzeszowie, Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Ostrzeszowie.
3. Komenda Powiatowa Policji w Ostrzeszowie
4. Sąd Rejonowy w Ostrzeszowie .
5. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ostrzeszowie.
6. Placówka Oświatowa.
7. Ochrona zdrowia.

Ścisła i skoordynowana współpraca między tymi instytucjami jest gwarancją efektywności podejmowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej na terenie Miasta i Gminy Ostrzeszów.

2. Mocne strony:

MIEJSKO-GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W OSTRZESZOWIE
Miejsko-Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej
na lata 2024 -2030

- a) działanie na terenie Miasta i Gminy Ostrzeszów Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Ostrzeszowie,
- b) dobrze przygotowana kadra instytucji działających na rzecz rodziny, która stale poszerza swoją wiedzę w zakresie tematyki przemocy poprzez szkolenia,
- c) poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym,
- d) Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Ostrzeszów na lata 2023 – 2031.

3. Słabe strony:

- a) niewystarczająca baza lokalowa, niezbędna do wykonywania zadań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Ostrzeszowie,
- b) problemy lokalowe uniemożliwiające skuteczne zabezpieczenie osób doznających przemocy domowej, celem odizolowania od osoby stosującej przemoc domową,
- c) bierność świadków przemocy domowej.

4. Zagrożenia:

- a) brak konsekwentnego stosowania istniejących już przepisów prawnych dotyczących problematyki przeciwdziałania przemocy domowej,
- b) nadal funkcjonujące w społeczeństwie mity, przekonania i stereotypy na temat przemocy domowej,
- c) nadal niski poziom wiedzy społecznej nt. istniejącego zaplecza i możliwości korzystania z pomocy,

5. Szanse:

- a) wprowadzenie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej z dnia 29 lipca 2005 roku i wprowadzanie do niej niezbędnych zmian dostosowujących do aktualnych realiów i potrzeb oraz skuteczna ich realizacja,
- b) skuteczne wykonywanie przepisów, które pozwalają funkcjonariuszom Policji oraz Żandarmerii Wojskowej na szybkie izolowanie osoby doznającej przemocy od osoby stosującej przemoc,
- c) przyjęcie w dniu 09.11.2023r. Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024–2030

- d) ustawowy obowiązek tworzenia gminnych systemów przeciwdziałania przemocy domowej,
- d) ustawowy obowiązek opracowywania przez powiaty programów korekcyjno-edukacyjnych oraz psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową,
- e) skuteczna realizacja ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
- f) rozbudowa ogólnopolskich Telefonów Zaufania oraz zwiększenie finansowania tej formy pomocy skierowanej dla osób doznających przemocy domowej,
- g) dobrowolne uczestnictwo osób stosujących przemoc domową w programach korekcyjno-edukacyjnych,
- h) zwiększająca się świadomość społeczna dotycząca zjawiska przemocy domowej,
- i) gotowość do współpracy służb, instytucji oraz stale powiększająca się ich wiedza na temat zjawiska przemocy.

CZ. IV

CEL GŁÓWNY, CELE SZCZEGÓŁOWE, ZADANIA PROGRAMU, OCZEKIWANE EFEKTY, ODBIORCY I REALIZATORZY PROGRAMU

1. Cel główny i cele szczegółowe programu.

Miejsko - Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej ma służyć kontynuowaniu i udoskonalaniu celowych i skoordynowanych działań na rzecz zapobiegania przemocy domowej na terenie Miasta i Gminy Ostrzeszów.

Ustawa z dnia 29.07.2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej, w art.6 ust.2 jako zadania własne gminy określa w szczególności: tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym:

1. Opracowywanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.
2. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową.
3. Zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia.
4. Tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Są to dla gminy zobowiązania ustawowe, ale główną przesłanką do tworzenia programów przeciwdziałania przemocy domowej będzie zawsze dobro mieszkańców i ochrona rodziny.

Założeniem Gminnego Programu jest zwrócenie szczególnej uwagi mieszkańców Miasta i Gminy Ostrzeszów na zjawisko przemocy domowej, przerwanie jej stosowania, zminimalizowanie skutków oraz doprowadzenie do poniesienia konsekwencji przez osoby stosujące przemoc domową. Istotne znaczenie mają wszelkie działania nie tylko uświadamiające problem przemocy, ale także zapobiegające jego występowaniu poprzez promowanie wartości rodzinnych, szeroką edukację w zakresie skutków każdego rodzaju przemocy i promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy.

Celem głównym programu jest ograniczenie skali zjawiska przemocy domowej na terenie Miasta i Gminy Ostrzeszów, natomiast cele szczegółowe to:

- 1) systematyczne diagnozowanie zjawiska przemocy domowej,
- 2) podnoszenie wrażliwości społecznej wobec przemocy domowej,
- 3) udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy domowej,
- 4) oddziaływania na osoby stosujące przemoc domową.

Program zawiera cele i zadania dla różnych służb działających na rzecz mieszkańców gminy. Wyznacza także działania, które należy podjąć w zakresie profilaktyki i edukacji a także interwencji w przypadku ujawnionej przemocy domowej, pomocy i ochrony osób doznających przemocy oraz wytycza kierunki oddziaływań wobec osób stosujących przemoc. Wskazuje także instytucje i organizacje odpowiedzialne za realizację poszczególnych działań.

2. Zadania Programu.

Lp.	ZADANIE	OPIS ZADANIA
1.	Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	<ul style="list-style-type: none"> - Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą domową, mających na celu zapobieganie zjawisku. - Diagnozowanie problemu przemocy domowej. - Inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą domową. - Opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach . - Rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym. - Inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową. - Monitorowanie sytuacji rodzin, środowisk w których istnieje zagrożenie wystąpienia przemocy oraz rodzin i środowisk, w których dochodzi do przemocy domowej. - Prowadzenie dokumentacji działań podejmowanych wobec rodzin i środowisk, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.
2.	Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy domowej	<ul style="list-style-type: none"> - Zwiększenie liczby osób objętych poradnictwem psychologicznym, pedagogicznym, prawnym, medycznym, socjalnym i popularyzacja tych form pomocy. - Wypracowanie jednolitej procedury postępowania podczas interwencji kryzysowej wobec osoby doznającej przemocy domowej. - Współpraca z instytucjami działającymi dla osób doznających przemocy domowej. - Praca socjalna z osobami doznającymi przemocy domowej.

3.	Ochrona przed dalszym krzywdzeniem przez osobę stosującą przemoc	<ul style="list-style-type: none"> - Powszechne stosowanie istniejących rozwiązań prawnych mających na celu odseparowanie osoby stosującej przemoc od osoby doznającej przemocy (zakaz kontaktowania się z osobą pokrzywdzoną, tymczasowe aresztowanie, nakaz opuszczenia mieszkania, odwiezienie do Izby Wytrzeźwień, orzeczenie eksmisji, stworzenie warunków do jej egzekucji) – zadanie wykonywane przez Policję i Żandarmerię Wojskową. - Stosowanie procedury „Niebieskie Karty” w leczeniu odwykowym.
4.	Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej	<ul style="list-style-type: none"> - Systematyczne szkolenia wszystkich przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin i środowisk uwikłanych w przemoc domową, w tym szkolenia z zakresu diagnozowania przemocy, realizacji procedury „Niebieskie Karty” i prowadzenia interwencji kryzysowej oraz 9-miesięczny monitoring po zamknięciu procedury NK. - Zapewnienie pomocy psychologicznej - superwizji dla osób zawodowo zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy.
5.	Zwiększenie efektywności współpracy służb w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	<ul style="list-style-type: none"> - Wyznaczenie na poziomie każdej instytucji – realizatora osoby odpowiedzialnej za prawidłowe wdrażanie programu. - Popularyzacja działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w placówkach służby zdrowia i placówkach oświatowych. - Utworzenie bazy danych o placówkach i instytucjach świadczących pomoc w sytuacji przemocy domowej. - Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy w Rodzinie w zakresie kierowania osób stosujących przemoc do programów korekcyjno – edukacyjnych.
6.	Promowanie zachowań nieagresywnych i społecznie pożądanych wśród dzieci i młodzieży	<ul style="list-style-type: none"> - Opracowanie i realizacja programów profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej prowadzone przez placówki oświatowe. - Opracowanie i realizacja przez instytucje do tego zobowiązane ustawowo standardów ochrony małoletnich - dokument skonstruowany jako zbiór zasad i procedur, które mają być przestrzegane i stosowane w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego (dziecka, ucznia). - Dostarczanie materiałów profilaktycznych w formie plakatów, ulotek, broszur itp. - Organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego poprzez działalność świetlic środowiskowych.
7.	Zmiana postawy mieszkańców wobec przemocy domowej poprzez działania informacyjno –	<ul style="list-style-type: none"> - Rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych (broszur, ulotek, plakatów itp.) dotyczących zjawiska przemocy domowej wśród lokalnej społeczności . - Dostarczenie informacji o instytucjach udzielających pomocy i wsparcia ofiarom przemocy domowej. - Umieszczenie informacji na stronach internetowych Miasta

	edukacyjne	i Gminy Ostrzeszów oraz stronie Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ostrzeszowie.
8.	Monitorowanie i ewaluacja Miejsko-Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Ostrzeszowie	- Opracowywanie i wdrażanie programów naprawczych. - Inicjowanie nowych rozwiązań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. - Korzystanie z doświadczeń innych gmin, realizujących opracowane i wdrożone przez siebie lokalne programy przeciwdziałania przemocy domowej.

3. Oczekiwane efekty programu.

- 1) Lepsza diagnoza problemu przemocy domowej na terenie Miasta i Gminy Ostrzeszów.
- 2) Zwiększenie wrażliwości społecznej wobec aktów przemocy domowej.
- 3) Większe kompetencje służb zajmujących się problematyką przemocy domowej.
- 4) Zwiększenie dostępności profesjonalnej pomocy dla osób doznających przemocy domowej.
- 5) Zwiększenie skuteczności oddziaływania na osoby stosujące przemoc domową.
- 6) Zmniejszenie skutków psychologicznych wynikających z przemocy domowej.
- 7) Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa członków rodzin doświadczających przemocy domowej.
- 8) Nabycie umiejętności asertywnych zachowań przez osoby i rodziny dotknięte bądź zagrożone zjawiskiem przemocy domowej.

4. Odbiorcy programu.

Wszelkie cele i działania zaplanowane do realizacji w ramach niniejszego programu mają służyć poprawie sytuacji rodzin doznających przemocy domowej jak i ochronie rodzin i środowisk zagrożonych przemocą domową. Aby efektywnie zapobiegać problemowi przemocy domowej i zwalczać zachowania przemocowe, niezbędne jest stworzenie spójnego i wielopoziomowego systemu pomocy osobom uwikłanym w przemoc, systemu opartego o aktywizację i rozwój zasobów lokalnych, zwłaszcza form pomocy oraz specjalistów, ich kwalifikacji i umiejętności. Program kierowany jest zatem zarówno do osób pomagających jak i do rodzin oraz środowisk.

Program kierowany jest do:

- a) osób doznających przemocy domowej , w tym:
 - dzieci,
 - współmałżonków lub partnerów w związkach nieformalnych,
 - osób starszych,

- osób niepełnosprawnych.
- b) osób stosujących przemoc domową,
- c) świadków przemocy domowej,
- d) przedstawicieli instytucji i służb zobowiązanych do udzielania pomocy w sytuacji przemocy domowej,
- e) społeczności lokalnej.

5. Realizatorzy programu.

1. Burmistrz Miasta i Gminy Ostrzeszów.
3. Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostrzeszowie,.
4. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Ostrzeszowie.
5. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrzeszowie, Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Ostrzeszowie.
6. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ostrzeszowie.
7. Komenda Powiatowa Policji w Ostrzeszowie.
8. Sąd Rejonowy w Ostrzeszowie.
9. Placówki oświatowo – wychowawcze na terenie Miasta i Gminy Ostrzeszów.
10. Ochrona Zdrowia.
11. Inne instytucje, placówki, osoby fizyczne i organizacje pozarządowe zainteresowane realizacją programu.

CZ.V

MIEJSCE I CZAS REALIZACJI PROGRAMU

Miejsko - Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej na lata 2024-2030 będzie realizowany na terenie Miasta i Gminy Ostrzeszów. Wdrażanie programu rozpocznie się po jego uchwaleniu przez Radę Miasta i Gminy Ostrzeszów i będzie kontynuowane do grudnia 2030 roku. Zadania zaplanowane do realizacji w ramach programu będą wdrażane w formie ciągłej.

CZ. VI

PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

- 1.Ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024r. poz. 609, 721);
- 2.Ustawa z dnia 29 lipca 2005r.o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2024r. poz. 424 z późn. zm.);
- 3.Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks karny (Dz. U. z 2024r. poz. 17);
- 4.Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2024r. poz. 37);
- 5.Ustawa z dnia 5 czerwca 1998r. o administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2008r. Nr 199, poz. 1227);
- 6.Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2023r. poz. 725);
- 7.Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024r. poz. 742, 858, 859);
- 8.Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023r. poz. 1939);
- 9.Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023r. poz. 2151);
- 10.Uchwała nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030

CZ. VII

SYSTEM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ

1. Obszary działań w Gminnym systemie przeciwdziałania przemocy:

1) Działania uprzedzające:

diagnozujące, informacyjne, edukacyjne, kierowane do ogółu społeczeństwa, a także do osób pracujących z osobami doznającymi jak i stosującymi przemoc domową;

a) działania diagnozujące

Cel: 1. Poszerzenie wiedzy na temat rozmiarów przemocy.

Realizacja:

1. Zbieranie informacji na temat rozmiarów zjawiska przemocy domowej na terenie Miasta i Gminy Ostrzeszów.
2. Badanie istniejącej infrastruktury instytucji pomagających osobom doznającym przemocy domowej na terenie Miasta i Gminy Ostrzeszów.

b) działania informacyjne

Cel 1. Podniesienie poziomu wrażliwości społecznej na zjawisko przemocy.

Realizacja:

1. Rozpowszechnianie informatorów, ulotek, broszur dotyczących przemocy.
2. Przekazywanie mieszkańcom informacji, gdzie można uzyskać pomoc.

c) działania edukacyjne

Cel 1. Poszerzenie wiedzy na temat rozmiarów przemocy domowej poprzez edukację osób ze środowiska zagrożonego przemocą.

Cel 2. Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się problematyką ofiar przemocy.

Realizacja:

1. Indywidualne rozmowy edukacyjne z osobami ze środowisk zagrożonych występowaniem przemocy domowej.
2. Opracowanie procedur postępowania interwencyjnego w sytuacjach przemocy domowej ze szczególnym uwzględnieniem procedury „Niebieskiej Karty”.
3. Wypracowanie i ujednolicenie standardów udzielanej pomocy osobom doznającym przemocy domowej, osobom stosującym przemoc domową i świadkom przemocy domowej.
4. Opracowanie procedury pracy z osobą doznającą przemocy domowej dla potrzeb zespołu interdyscyplinarnego.
5. Organizowanie interdyscyplinarnych spotkań, udział w szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Wskaźniki:

- Liczba przeprowadzonych rozmów edukacyjnych z osobami ze środowisk zagrożonych występowaniem przemocy domowej,
- Liczba osób biorących udział w szkoleniach z zakresu przemocy domowej.

2) Działania interwencyjne:

opiekuńcze i terapeutyczne, kierowane do osób doznających przemocy domowej oraz pouczające i izolujące, kierowane do osób stosujących przemoc domową;

Cel 1. Tworzenie organizacyjnych i kadrowych warunków do udzielania profesjonalnej pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej.

Realizacja:

1. Strategie pomocowe kierowane do osób doznających przemocy domowej - zapewnienie bezpiecznego schronienia dla osób doznających przemocy, udostępnianie społeczeństwu informacji o instytucjach udzielających pomocy w przypadku przemocy domowej, prowadzenie poradnictwa socjalnego, zapewnienie pomocy finansowej, rzeczowej, usługowej oraz innej umożliwiającej prawidłowe funkcjonowanie rodzinom dotkniętym przemocą, umożliwienie bezpłatnych porad medycznych i obdukcji dla osób doświadczających przemocy stworzenie

warunków umożliwiających osobom doznającym przemocy domowej otrzymanie w pierwszej kolejności mieszkań socjalnych.

2.Strategie interwencyjne kierowane do osób stosujących przemoc domową – izolowanie takich osób, prowadzenie interwencji kryzysowej z wykorzystaniem procedury „Niebieskich Kart”, prowadzenie poradnictwa socjalnego.

3. Budowanie organizacyjnej i merytorycznej współpracy między służbami zaangażowanymi w udzielanie pomocy osobom i rodzinom dotkniętym problemem przemocy - zespół interdyscyplinarny, tworzenie grup diagnostyczno-pomocowych.

Wskaźniki:

- 1.Liczba podjętych interwencji wobec osób doznających przemocy domowej, w tym ilość osób którym zapewniono bezpieczne schronienie w ośrodkach wsparcia.
- 2.Liczba podjętych interwencji wobec osób stosujących przemoc domową.
- 3.Liczba rodzin objętych procedurą w ramach Niebieskich Kart.
4. Liczba posiedzeń zespołu interdyscyplinarnego oraz tworzonych grup diagnostyczno-pomocowych.
5. Liczba instytucji , działających w ramach zespołu interdyscyplinarnego.

3) Działania wspierające:

psychologiczne, pedagogiczne, terapeutyczne i inne, kierowane do osób doznających przemocy domowej;

Cel 1.Wspieranie osób doznających przemocy domowej w przezwyciężaniu sytuacji kryzysowych i przerwaniu cyklu przemocy.

Realizacja

- 1.Zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej dostępu do pomocy psychologicznej, prawnej, medycznej.
2. Prowadzenie szeroko rozumianej pracy socjalnej skierowanej na wspieranie osób doznających przemocy domowej.
- 3.Realizacja indywidualnego planu pomocy przez poszczególne instytucje na rzecz osoby doznającej przemocy domowej.

Wskaźniki:

1. Liczba osób objętych pomocą psychologiczną, prawną, medyczną.
2. Liczba osób objętych pracą socjalną skierowaną na wspieranie osób doznających przemocy domowej,
3. Liczba przeprowadzonych indywidualnych rozmów z osobami doznającymi przemocy domowej przez grupy diagnostyczno-pomocowe powołane na rzecz danej rodziny.

4) Działania korekcyjno – edukacyjne

kierowane do osób stosujących przemoc domową.

Cel 1. Powstrzymanie osób stosujących przemoc domową i zaprzestanie stosowania przemocy domowej.

Realizacja:

1. Motywowanie osób stosujących przemoc domową do uczestniczenia w zajęciach korekcyjno - edukacyjnych oraz psychologiczno-terapeutycznych, poradnictwo indywidualne.
2. Izolowanie osób stosujących przemoc domową od osób doznających przemocy domowej.
3. Promowanie zdrowego stylu życia, trzeźwości, abstynencji oraz pozytywnych postaw rodzicielskich.
4. Stosowanie procedury „Niebieskiej Karty”.

Wskaźniki:

1. Liczba osób stosujących przemoc domową objętych programem korekcyjno- edukacyjnym oraz psychologiczno-terapeutycznym.
2. Liczba interwencji podjętych w wyniku oddzielenia osób stosujących przemoc domową od osób doznających przemocy domowej.
3. Liczba porad udzielonych osobom stosującym przemoc domową.
4. Ilość wypełnionych „Niebieskich Kart” .

2. Zasady pomocy osobom doznającym przemocy domowej w ramach Gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej:

Pomoc osobom doznającym przemocy rozumiemy jako wspieranie zmian życiowych w kierunku „stawania na własnych nogach”. W pierwszej fazie kontaktu z osobami doznającymi przemocy aktualnie rozgrywającej się, formuła poradnictwa ma zasadniczo poważniejsze zastosowanie niż formuła psychoterapii. By móc rozpocząć terapię najpierw należy zatrzymać przemoc i dodać konstruktywnej mocy tej osobie. Jeżeli pomagamy osobie, która dzisiaj doznaje przemocy, to zajmujemy się przede wszystkim terażniejszością, a nie przeszłością. Osobie pokrzywdzonej najpierw trzeba pomóc bronić się, wycofywać albo bezpośrednio zatrzymać przemoc i dopiero wtedy gdy ona ustanie można zająć się śladami krzywd z przeszłości. Najważniejsze zasady, którymi powinniśmy kierować się w procesie pomagania, pamiętając, że nie ma żadnego usprawiedliwienia dla stosowania przemocy to:

- **bezpieczeństwo osoby doznającej przemocy,**
- **autonomia osoby doznającej przemocy,**
- **odpowiedzialność osoby stosującej przemoc.**

Ponieważ przemoc może spowodować poważne obrażenia, a nawet śmierć istotne jest oszacowanie potencjalnego zagrożenia wystąpieniem groźnych dla życia zachowań przeciwko sobie lub innym ze strony osób stosujących przemoc, osób doznających przemocy lub dzieci. Ocena potencjalnego zagrożenia życia powinna być przeprowadzana za każdym razem, gdy rozpoznamy występowanie przemocy domowej. Odpowiedzi twierdzące dotyczące czynników ryzyka powinny być wystarczającym powodem, by jak najszybciej pomóc osobie doznającej przemocy w opracowaniu planu bezpieczeństwa.

Najczęściej podejmowane oddziaływania zewnętrzne pomocy osobom doznającym przemocy domowej to:

- interwencja,
- schronienie,
- informacja,
- edukacja,
- specjalistyczne poradnictwo,
- wsparcie emocjonalne,
- psychoterapia,
- pomoc socjalna dająca sytuacyjne oparcie dla dalszych działań.

3.Procedura „Niebieskiej Karty”.

„Niebieska Karta” to procedura interwencji wobec przemocy domowej, która składa się z odpowiedniej dokumentacji i sposobu postępowania w przypadku stwierdzenia bądź podejrzenia występowania przemocy. Jednym z podstawowych zadań Niebieskich Kart jest tworzenie warunków współpracy różnych służb. Rozpoznanie przemocy domowej i wypełnienie Niebieskiej Karty przez policjanta, pracownika socjalnego, czy członka gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych to dopiero początek procedury i procesu pomagania. Każda z tych służb ma w swoich ustawowych zapisach możliwość i obowiązek korzystania z pomocy innych osób, instytucji i organizacji, a także podejmowania współpracy, gdy zostanie o to poproszona. W przypadku przemocy domowej działania indywidualne nie przynoszą pożądanych efektów. Dokumentacja „Niebieskie Karty” dla poszczególnych służb różni się, choć założenia i cele procedury są wspólne. Różnice wynikają z tego, że każda z w/w instytucji ma określone kompetencje i możliwości. Zbiera informacje dostosowane do specyfiki pomocy jakiej może udzielić. Po zebraniu informacji, ustalany jest plan działania, a kolejnym krokiem jest włączenie do procesu pomagania przedstawicieli innych służb.

4.Zespół Interdyscyplinarny.

Zespół interdyscyplinarny powołuje Burmistrz, w jego skład wchodzi przedstawiciele;

- 1) Jednostek organizacyjnych pomocy społecznej
- 2) Gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych
- 3) Policji
- 4) Oświaty
- 5) Ochrony zdrowia
- 6) Organizacji pozarządowych

Skład Zespołu może być poszerzony o przedstawicieli Żandarmerii Wojskowej, kuratorów sądowych, prokuratorów oraz przedstawicieli innych podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Zadaniem zespołu interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań powyższych podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, poprzez:

- diagnozowanie problemów społecznych
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą mającym na celu przeciwdziałanie temu zjawisku
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową

Grupy diagnostyczno-pomocowe zajmują się w szczególności:

- opracowaniem diagnozy i realizacją planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy domowej
- monitorowaniem sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy
- dokumentowaniem działań podejmowanych wobec rodzin i środowisk, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

5. Korzyści z pracy zespołowej:

- szybszy przepływ informacji, lepsza diagnoza, która sprzyja zaplanowaniu bardziej adekwatnych działań
- koordynacja działań - umożliwia podejmowanie kroków najbardziej potrzebnych w danym przypadku i uwzględnienie różnych potrzeb,
- zapobieganie powielaniu działań wykluczających się - może się to zdarzyć nie tylko wtedy gdy , gdy instytucje podejmujące działania nic o sobie nie wiedzą , ale i wtedy gdy współpraca ukierunkowana jest tylko na wymianę informacji, pozostałe działania prowadzone są niezależnie i bez porozumiewania się,
- oszczędność czasu i energii- w zespole składającym się z różnych służb przepływ informacji jest znacznie szybszy, szybciej też podejmowane są decyzje i uruchamiane potrzebne działania,

- zdobywanie wiedzy i doskonalenie umiejętności- członkowie zespołu uczą się siebie nawzajem,
- zwiększenie skuteczności działania –jedna instytucja nie może rozwiązać wszystkich problemów wynikających z przemocy, praca w zespole składającym się z przedstawicieli różnych służb znacznie rozszerza możliwości udzielania potrzebnej pomocy.

Grupa wsparcia dla pomagających - przeciwdziałanie przemocy wymaga dużego zaangażowania, często zdarza się, że podejmowane działania okazują się nieskuteczne, lub po prostu osoby pomagające mogą być zmęczone, sfrustrowane, przytłoczone grozą sytuacji i odpowiedzialnością. Praca w zespole pomaga przetrwać trudne chwile i poradzić sobie z własnymi problemami pojawiającymi się w trakcie pracy.

CZ. VIII

EWALUACJA PROGRAMU

Gminny System Przeciwdziałania Przemocy Domowej funkcjonujący w sposób przedstawiony w niniejszym dokumencie obejmuje zadania gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. System pokazuje wysoki stopień jego zorganizowania, a przedstawione procedury spójność działań profilaktycznych, prewencyjnych, interwencyjnych i pomocowych wobec osób doznających przemocy domowej i osób stosujących przemoc domową.

Ewaluacja Gminnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy Domowej służy określeniu skuteczności zaplanowanych działań i sposobu współpracy instytucji i służb realizujących zadania w zakresie przemocy domowej.

System monitorowany będzie corocznie. Do końca kwietnia każdego roku członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego sporządzać będą aktualne sprawozdanie z realizacji zadań.

Ewaluacja ilościowa dokonywana będzie na podstawie analizy danych liczbowych gromadzonych w dokumentacji prowadzonej przez Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania Przemocy Domowej w Ostrzeszowie, co pozwoli na określenie skali zjawiska przemocy domowej na terenie Miasta i Gminy Ostrzeszów. Dane liczbowe zawarte w sprawozdaniach określą aktualne zasoby oraz poziom realizacji zadań.

CZ. IX

FINANSOWANIE PROGRAMU

Źródłem finansowania Miejsko - Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej na terenie Miasta i Gminy Ostrzeszów są środki własne gminy będące w budżecie Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ostrzeszowie na realizację zadań przeciwdziałania przemocy domowej. W toku realizacji programu zakłada się możliwość pozyskiwania środków finansowych na jego kontynuowanie ze źródeł zewnętrznych, w tym z opracowanych projektów w ramach programów UE.

Bibliografia

1. Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”,
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2024r. poz. 424 z późn. zm.),
3. Zespół Stowarzyszenia „Niebieska Linia”,
4. Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – broszura,
5. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024r. poz. 743, 858, 859),
6. Uchwała Nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024 -2030 ,
7. Uchwała Nr LXIII/598/2023 Rady Miejskiej Ostrzeszów z dnia 3 sierpnia 2023r. w sprawie określenia trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej,
8. Uchwała Nr XXXIII/302/2021 w sprawie uchwalenia „ Miejsko – Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025”.